

27. Předpřítomný čas prostý

Hello! Radostně vás vítám na začátku tohoto videa, kde se spolu podíváme na jeden z báječných (a trošku tajemných) anglických časů – na předpřítomný čas prostý.

Pokud jste náhodou ještě neviděli minulé video, tak vám navrhuji možnost zvážit se na něj podívat. Ne, že bych vás chtěl odtud „vyhazovat“, jenom to ne! Spíše mi jde o to, že tam se na vás těší (krom mne) i všeobecný úvod do předpřítomného času. Pokud se vám ale nikam nechce, tak si dovolím nabídnout vám super stručný úvod do času předpřítomného.

Předpřítomný čas se nachází někde mezi minulostí a přítomností, vždy je nějakým způsobem spojený s přítomností, ale vždy nějak zasahuje do minulosti. Prostě se nám minulost a přítomnost nějakým způsobem „propojuje“.

Jako u všech časů, i pro předpřítomný čas platí, že má dva druhy, tedy že máme předpřítomný čas průběhový (*I have been doing*) – tím jsme se zaobírali v minulé kapitole – a předpřítomný čas prostý (*I have done*), kterému se budeme věnovat právě teď a tady. :)

Předpřítomný čas prostý (anglicky *present perfect simple*) se v angličtině používá k vyjádření relativně mnoha věcí. My se na ty hlavní samozřejmě společně hnedle podíváme.

První věc, ke které slouží, je mluvení o životních zkušenostech. Tedy, životních zkušenostech živých lidí. Třeba jako mne či vás (doufám). :) Mám tu pro vás takový časový minidiagram, kde se mi to snad podaří trošku objasnit. Zde prosím vidíte, že jste se narodili a do dnešního dne žijete. Pokud tedy chcete říci, co jste za tu dobu (tedy váš život) udělali, zažili či viděli, použijete právě předpřítomný čas prostý.

born <-----> now
your life

Dáme si, jako vždy, pár ukázkových vět, může být? Věřím, že to je často lepší než několik stránek vysvětlování... :) Mimochodem, v těchto větách často používáme slovíčka *ever* (někdy) a *never* (nikdy). Co naopak použít nemůžeme, je přesné časové určení (*ten minutes ago, in 2017* atd.), to bychom pak museli použít minulý čas prostý.

- *I **have** never **been** to Japan.*
Nikdy jsem nebyl v Japonsku.
- *This is the most stupid thing I **have** ever **seen**.*
To je ta nejblbější věc, co jsem kdy viděl.
- ***Has** she ever **eaten** snake?*
Jedla někdy hada?

Předpřítomný čas prostý také používáme, pokud mluvíme o „novinkách“, čili věcech, které se nedávno přihodily, ale už skončily. Použitím předpřítomného času zdůrazňujeme to, že se to stalo (těsně) před přítomností. V tomto významu pak často používáme slovo *just* (právě). Zase si dáme pár ukázkových vět, může být?

- *I **have just met** Paľo Habera!*
Právě jsem potkal Paľo Habera!
- *(Breaking news): The police **have arrested** the prime minister.*
(Mimořádné zprávy): Policie zatkla předsedu vlády.
- *What **has happened**?*
Co se stalo?

Další oblastí, ve které se nám hodí předpřítomný čas prostý, je, pokud chceme vyjádřit, že nějaká akce v minulosti má následek nyní. Což je (mimochodem) opět to, o čem jsme se bavili již dříve, tedy že předpřítomný čas vždy nějak propojuje minulost a přítomnost. Co přesně tím propojováním myslím, uvidíme přímo zde, na následujících větách.

- *The road is closed. There **has been** an accident.*
Ta cesta je zavřená. Stala se tam nehoda (nehoda se stala v minulosti, ale cesta je zavřená i teď).
- *Ouch, I **have broken** my nail.*
Au, zlomila jsem si nehet (a stále ho mám zlomený, teď to musím nějak vyřešit).
- *Your taxi **has arrived**.*
Vaše taxi dorazilo (v minulosti, ale teď na vás čeká před dveřmi domu).
- *I **have lost** my iPhone.*
Ztratil jsem svůj iPhone (ztratil jsem ho v minulosti, ale stále ho nemám).

Předpřítomný čas prostý se nám také často pojí se slovy *just*, *already* a *yet*. Není to tak, že by ta slova nešla použít v jiném než předpřítomném čase prostém, spíše se prostě často právě s ním pojí. Postupně se na ně podíváme a ukážeme si, jak přesně se tyto výrazy používají, souhlasíte?

Just

Just už jsme tu měli dříve, vzpomínáte? Ano, je to tak, bylo v „sekci novinky“. *Just* se překládá do češtiny jako „právě“. Například tedy můžeme říci:

- *I have **just** met Katy Perry!*
Právě jsem potkal Katy Perry!
- *They have **just** kissed for the first time.*
Právě se poprvé políbili.

Already

Already se do češtiny překládá jako „už“, ve významu „dříve, než se čekalo“, a používá se pouze v kladných větách. Opět tu máme dva příklady.

- *A: When will you do your homework?*
*B: I have **already** done it.*
A: Kdy uděláš svůj domácí úkol?
B: Já už jsem ho udělal.
- *A: Will you go the cinema with us?*
*B: I have **already** seen it.*
A: Půjdeš s námi do kina?
B: Já už jsem to viděl.

Yet

Poslední z naší „party“ je *yet*, které se používá pouze v otázce a záporu a stojí vždy na konci věty. A aby to nebyla nuda, tak se překládá jinak v otázce a jinak v záporu. V otázce *yet* překládáme jako „už“ a záporu jako „ještě“. Opět si dáme pár ukázkových vět.

- *I haven't been there **yet**.*
Ještě jsem tam nebyl.
- *I don't know. She hasn't told me anything **yet**.*
Nevím. Ještě mi nic neřekla.
- *Have you told him **yet**?*
Už jsi mu to řekla?
- *Have you seen his new film **yet**?*
Už jsi viděla jeho nový film?

Uf. Není toho málo, k čemu se předpřítomný čas prostý používá, že? Tak si to pojďme raději ještě stručně zopakovat, souhlasíte? Předpřítomný čas prostý tedy používáme, pokud:

- mluvíme o životních zkušenostech a zážitcích (bez přesného časového určení)
- mluvíme o novinkách, věcech, které nedávno skončily
- mluvíme o věcech, které se udály v minulosti, ale mají následek teď
- používáme (často) ve spojení s *just*, *already* a *yet*

Myslím, že teď je ten správný čas, podívat se na to, jak se tvoří kladná věta, zápor a otázka v předpřítomném čase prostém, co myslíte?

Kladnou větu tedy, jak z naší tabulky vidno, tvoříme tak, že za podmět dáme *have* či *has* (to pro třetí osobu jednotného čísla) a pak následuje *past participle*, tedy třetí tvar slovesa.

I / we / you / they	have	done / seen / eaten
he / she / it	has	done / seen / eaten

K tomu, abychom vytvořili zápor, nám stačí přidat za *have* či *has* zápor *not* – tedy použít *have not* či *has not*. V hovorové angličtině pak opět používáme zkrácené tvary *haven't* a *hasn't*.

I / we / you / they	have not / haven't	done / seen / eaten
he / she / it	has not / hasn't	done / seen / eaten

Otázku tvoříme stejně jako u předpřítomného času průběhového tak, že začneme pomocným slovesem *have* (či *has* v třetí osobě jednotného čísla), pak dáme podmět a posléze *past participle* (třetí tvar slovesa). Jasně to uvidíme v naší (jistě oblíbené) tabulce.

have	I / we / you / they	done / seen / eaten?
has	he / she / it	done / seen / eaten?

Teď již víte, ve kterých případech předpřítomný čas prostý použít a jak přesně ho vytvořit. Věřím tedy, že jste více než připravení „změřit síly“ se závěrečným „testem“. :)

Závěrečné opakování/procvičování

Jak jistě dobře víte, nyní se na vás těší deset českých vět, o jejichž přeložení vás poprosím. Pokud bych byl na vás moc rychlý, tak si mne určitě pauzněte. Věřím, že to pro vás bude snadné a také věřím, že si to opravdu zkusíte. *Ready, steady, go!* :)

1. Nikdy jsem nebyl v Rusku.
2. Právě jsem našel sto liber!
3. Už jsi mu řekla, že miluješ jeho bratra?
4. Ztratil jsem svoji kreditní kartu, musím zavolat do banky.
5. Ještě mi to neposlala. Čekám na to od rána.
6. Nepůjdu tam, už jsem tam byl.
7. Slyšel jsi to? Broňa vyhrál v loterii!
8. Au! Řízla jsem se do prstu.
9. Ještě jsem nepřeložila všechny věty.
10. Tohle je nejlepší poslední věta, co jsem kdy překládala.

Závěrečné opakování/procvičování – odpovědi

1. Nikdy jsem nebyl v Rusku.
*I **have** / I've **never been** to Russia.*
2. Právě jsem našel sto liber!
*I **have** / I've **just found** one hundred pounds!*
3. Už jsi mu řekla, že miluješ jeho bratra?
***Have** you **told** him that you love his brother yet?*
4. Ztratil jsem svoji kreditní kartu, musím zavolat do banky.
*I **have** / I've **lost** my credit card, I have to call the bank.*
5. Ještě mi to neposlala. Čekám na to od rána.
*She **has not** / **hasn't sent** it to me yet. I have been waiting for it since morning.*
6. Nepůjdu tam, už jsem tam byl.
*I will not go there, I **have** / I've **already been** there.*
7. Slyšel jsi to? Broňa vyhrál v loterii!
***Have** you **heard** it? Broňa **has won** the lottery!*
8. Au! Řízla jsem se do prstu.
*Ouch! I **have** / I've **cut** my finger.*
9. Ještě jsem nepřeložila všechny věty.
*I **have not** / **haven't translated** all the sentences yet.*
10. Tohle je nejlepší poslední věta, co jsem kdy překládala.
*This is the best last sentence I **have** / I've **ever translated**.*

Great job! :) Předpřítomný čas prostý úspěšně za vámi! K tomu posílám veliké gratulace! A krom gratulací tu mám i jedno pozvání. Pozvání ke studiu. Konkrétně ke studiu hned dalšího videa. Tam se totiž společně podíváme na rozdíly mezi předpřítomným časem prostým (který jste právě na jedničku zvládli) a předpřítomným časem průběhovým (ten byl v lekci minulé). K tomu si také ukážeme, kde se naopak hodí minulý čas prostý. Prostě bude to super užitečné, a tak doufám, že vás zláká a mé pozvání přijmete. See you soon! :)